

Απ. Παύλος, ο διδάσκαλος της αγάπης

/ [Πεμπτουσία](#)

image not found or type unknown

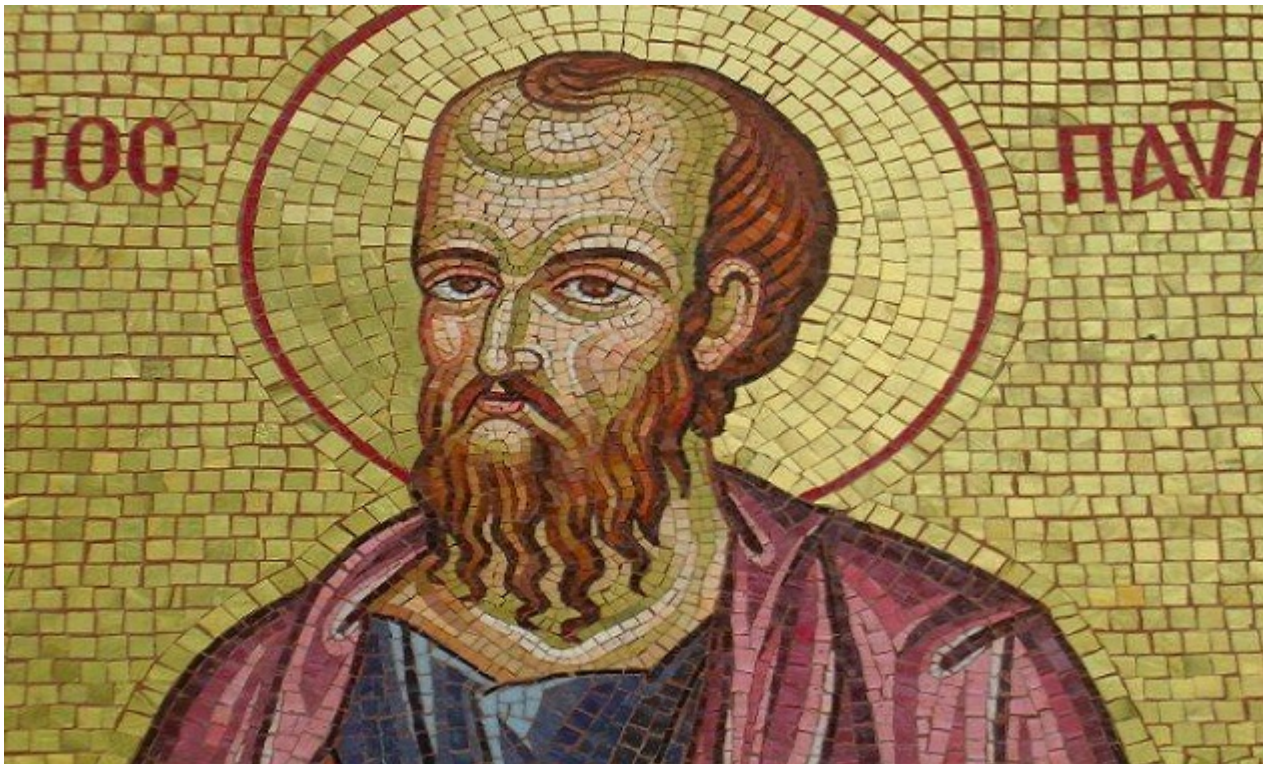

Απόκτη-σε την αγάπη του Παύλου και θα έχεις τέλειο το στεφάνι.

(Εγκώμιο στον Άγιο Απόστολο Παύλο του Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου)

Ομιλία Γ΄.

Ο μακάριος Παύλος δείχνοντας τη δύναμη της ανθρώπι-νης προθυμίας και ότι μπορούμε να πετάξουμε και προς αυτόν τον ουρανό, αφήνοντας τους αγγέλους και τους αρχαγγέλους και τις άλλες δυνάμεις, άλλοτε διά μέσου του εαυτού του μόνο προτρέπει τους πιστούς να γίνονται μιμητές του Χριστού λέγοντας, «Να γίνεστε μιμητές μου, όπως και εγώ του Χριστού», και άλλοτε χωρίς τον εαυτό του ανεβάζει τους πιστούς προς τον ίδιο το Θεό λέγοντας, «Να γίνεστε λοιπόν μιμητές του Θε-ού, σαν τέκνα αγαπητά».

Έπειτα για να δείξει ότι τίποτε δεν κάνει τη μίμηση αυτήν τόσο, όσο το να ζει κανείς για το κοινό καλό και να αποβλέπει προς ό,τι είναι χρήσιμο για τον καθένα,

πρόσθεσε· «Να συμπεριφέρεστε με αγάπη». Γι' αυτό αφού εί-πε, «Να γίνεστε μιμητές μου», αμέσως μιλά για την αγάπη, δεί-χνοντας ότι κυρίως αυτή η αρετή φέρει κοντά στο Θεό. Γιατί οι άλλες αρετές είναι βέβαια κατώτερες από αυτήν και περιστρέ-φονται όλες γύρω από τους ανθρώπους· όπως ο αγώνας εναντίον της επιθυμίας, ο πόλεμος για τη λαιμαργία, η μάχη προς τη φιλαργυρία, ο αγώνας εναντίον του θυμού. Η αγάπη όμως είναι κοινό γνώρισμα των ανθρώπων και του Θεού. Γι' αυτό και ο Χριστός έλεγε· «Να προσεύχεστε για εκείνους που σας παρενοχλούν, για να ομοιάσετε προς τον Πατέρα σας, ο οποίος εί-ναι στους ουρανούς».

Αυτό λοιπόν και ο Παύλος γνωρίζοντας ότι είναι το κυριότερο από τα αγαθά, το εφάρμοσε με πολλή προσοχή. Κανένας δεν αγάπησε τόσο τους εχθρούς του, κανένας δεν ευεργέτησε τόσο εκείνους που τον επιβουλεύονταν, κανένας δεν έπαθε τόσα για χάρη εκείνων που τον είχαν λυπήσει. Γιατί δεν έβλεπε σ' εκείνα που πάθαινε, αλλά σκεπτόταν ότι και αυτοί ήταν άνθρω-ποι, και όσο περισσότερο εξαγριώνονταν εκείνοι, τόσο περισ-σότερο τους συγχωρούσε τη manía. Και όπως θα συμπεριφερό-ταν ένας πατέρας προς το παιδί του, όταν το πιάνει manía (για-τί όσο και αν τον βρίζει και τον κτυπά σκληρά ο πάσχων, τόσο περισσότερο τον ευσπλαχνίζεται και κλαίει), έτσι και εκείνος επειδή σκεπτόταν την ασθένεια, από την επενέργεια των δαι-μόνων, εκείνων που έκαμαν αυτά εναντίον του, διεγειρόταν για περισσότερη φροντίδα.

Άκουσε λοιπόν αυτόν πως με πραότητα και με συμπάθεια μας λέγει γι' αυτούς, οι οποίοι τον μαστίγωσαν πέντε φορές, τον λιθοβόλησαν, τον φυλάκισαν, οι οποίοι διψούσαν για το αί-μα του και καθημερινά επιθυμούσαν να τον θανατώσουν. «Για-τί βεβαιώνω γι' αυτούς», λέγει, «ότι έχουν ζήλο για το Θεό, αλλά όχι με σωστή γνώση». Και πάλι αναχαιτίζοντας εκείνους που τον επιτιμούσαν τους έλεγε· «Να μην υπερηφανεύεσαι, αλλά να έχεις φόβο. Γιατί, αν ο Θεός δε λυπήθηκε τους φυσικούς κλάδους, μήπως δεν θα λυπηθεί και σένα». Όταν όμως είδε ότι η απόφαση του Κυρίου στράφηκε εναντίον τους, έκανε εκείνο που μπορούσε να κάνει. Συνέχεια έκλαιγε γι' αυτούς, θλιβόταν, εμπόδιζε εκείνους που ήθελαν να τους ακολουθήσουν στην κα-ταστροφή και προσπαθούσε, όσο του ήταν δυνατό, να βρει ί-χνος συγγνώμης γι' αυτούς. Και επειδή δεν μπορούσε να τους πείσει με τα λόγια, γιατί ήταν ανένδοτοι και σκληροί, έκανε συνέχεια προσευχές λέγοντας· «Αδελφοί, η σφοδρή μου επιθυμία και η δέησή μου, που απευθύνεται προς το Θεό, είναι υπέρ αυτών για τη σωτηρία τους».

Υπόσχεται όμως σ' αυτούς και αγαθές ελπίδες λέγοντας, «Δεν μετανοεί ο Θεός για τα χαρίσματα και την κλήση», ώστε να μη απελπισθούν εντελώς και χαθούν. Όλα αυτά ήταν γνώ-ρισμα ανθρώπου που φρόντιζε και φλεγόταν υπερβολικά γι' αυτούς,

καθώς όταν λέγει, ότι «Θα έλθει από τη Σιών ο λυτρωτής και θα διαλύσει την ασέβεια των Ισραηλιτών». Γιατί πληγωνόταν βαθιά και θλιβόταν όταν τους έβλεπε να χάνονται. Γι' αυτό επινοούσε πολλές παρηγοριές στον εαυτό του για τον πόνο του αυτόν, άλλοτε λέγοντας, «Θα έρθει ο λυτρωτής και θα διαλύσει την ασέβεια των Ισραηλιτών», και άλλοτε, «Έτσι και αυτοί απείθησαν από το δικό σας έλεος, για να ελεηθούν και αυτοί». Κάνει όμως αυτό και ο Ιερεμίας, αγωνιζόμενος και προσπαθώντας να βρει κάποια δικαιολογία για εκείνους που έχουν αμαρτήσει, άλλοτε λέγοντας, «Αν και οι αμαρτίες μας μαρτυρούν εναντίον μας, ενέργησε για το όνομά σου», και άλλοτε πάλι, «Ο άνθρωπος δεν ορίζει το δρόμο του, ο άνθρωπος προχωρεί και δεν κατευθύνει την πορεία του». Και αλλού πάλι λέγεται· «Θυμήσου ότι είμαστε χώμα». Γιατί είναι συνήθεια εκείνοι που παρακαλούν για τους αμαρτωλούς, και αν ακόμη δεν μπορούν να πουν τίποτε το εύλογο, να επινοούν κά-ποια ασήμαντη δικαιολογία, χωρίς να είναι ακριβής, ούτε να μπορεί να λογαριασθεί σαν αλήθεια, να παρηγορεί όμως εκείνους που υποφέρουν γι' αυτούς που χάνονται.

Ας μην εξετάζουμε λοιπόν και εμείς αυτές τις δικαιολογίες με λεπτομέρεια, αλλά κατανοώντας ότι είναι γνώρισμα ψυχής που υποφέρει και επιζητεί να πει κάτι υπέρ των αμαρτωλών, έτσι ας παίρνουμε τα λεγόμενα. Άραγε λοιπόν μόνο προς τους Ιουδαίους συμπεριφερόταν έτσι ο Παύλος και προς τους εθνικούς όχι; Ήταν πιο πράος απ' όλους και προς τους δικούς του και προς τους ξένους. Λοιπόν άκουσε τι λέγει στον Τιμόθεο· «Ο δούλος όμως του Κυρίου δεν πρέπει να φιλονικεί, άλλα να είναι ήπιος προς όλους, ικανός στο να διδάσκει, ανεξίκακος, με πραότητα να σωφρονίζει εκείνους που έχουν αντίθετα φρονήματα, μήπως τους δώσει καμιά φορά ο Θεός μετάνοια για να γνωρίσουν καλά την αλήθεια, και συνέλθουν από την παγίδα του διαβόλου, και τους συλλάβει αυτός για να κάνουν το θέλημα του Θεού». Θέλεις να δεις αυτόν πώς ομιλεί και προς τους αμαρτωλούς; Άκουσε τι λέγει στους Κορινθίους όταν έγραφε την επιστολή του· «Και φοβούμαι μήπως, όταν έλ-θω, δεν σας βρω τέτοιους που σας θέλω»· και αμέσως παρακά-τω, «Φοβούμαι μήπως όταν έλθω σ' εσάς με ταπεινώσει ο Θεός και πενήθσω πολλούς που έχουν ήδη αμαρτήσει και δεν μετα-νόησαν για την ασέλγεια και την ακαθαρσία, την οποία έπραξαν». Και προς τους Γαλάτες όταν έγραφε έλεγε· «Παιδιά μου, τους οποίους σας αναγέννησα, μέχρις ότου να μορφωθεί μέσα σας ο Χριστός».

Και για εκείνον που έκαμε την πορνεία άκουσε τον Παύλο, πως δεν υποφέρει λιγότερο από τον ίδιο και παρακαλεί λέγοντας· «Να δείξετε δημόσια σ' αυτόν αγάπη». Και όταν τον απομάκρυνε από την Εκκλησία, το έκανε αυτό με πολλά δάκρυα. «Γιατί σας έγραψα, λέγει, από πολλή θλίψη και στε-νοχώρια της ψυχής, όχι για να λυπηθείτε, αλλά για να γνωρίσε-τε την αγάπη, που υπερβολικά έχω προς

εσάς». Και πάλι λέγει· «Έγινα στους Ιουδαίους σαν Ιουδαίος, σ' εκείνους που βρίσκονται κάτω από το νόμο σαν να είμαι υπό το νόμο, στους ασθενείς στην πίστη σαν ασθενής, σ' όλους έγινα τα πάντα, για να σώσω με κάθε τρόπο μερικούς». Και αλλού πάλι λέγει· «Για να παρουσιάσω κάθε άνθρωπο τέλειο στο όνομα του Ιη-σού Χριστού».

Είδες ψυχή που αξίζει περισσότερο απ' όλη τη γη; Προσ-δοκούσε να παρουσιάσει κάθε άνθρωπο τέλειο, και όσο εξαρτιόταν απ' αυτόν, τους παρουσίασε όλους. Γιατί πραγματικά σαν να γέννησε αυτός ολόκληρη την οικουμένη, έτσι ανησυχούσε, έτσι έτρεχε, έτσι προσπαθούσε να οδηγήσει όλους στη βασιλεία των ουρανών, θεραπεύοντας, παρηγορώντας, δίνον-τας υποσχέσεις, προσευχόμενος, ικετεύοντας, φοβερίζοντας τους δαίμονες, απομακρύνοντας εκείνους που διέφθειραν τους άλλους, με την παρουσία του, με επιστολές, με λόγους, με πρά-ξεις, με τους μαθητές, ανορθώνοντας με το παράδειγμά του εκείνους που κλονίζονταν στην πίστη τους, στηρίζοντας εκείνους που ήταν σταθεροί, σηκώνοντας εκείνους που είχαν πέ-σει, θεραπεύοντας εκείνους που είχαν συντριβεί, παρακινών-τας τους αδιάφορους, βγάζοντας φοβερές κραυγές προς τους εχθρούς, ρίχνοντας φοβερό βλέμμα πάνω στους αντιπάλους. Σαν να ήταν κάποιος στρατηγός ή άριστος ιατρός, ο ίδιος ήταν σκευοφόρος, ο ίδιος υπασπιστής, ο ίδιος υπερασπιστής, ο ίδιος παραστάτης, ο ίδιος γινόταν τα πάντα στο στρατόπεδο. Και όχι μόνο στα πνευματικά, αλλά και στα υλικά έδειχνε μεγάλη φροντίδα, μεγάλη προσπάθεια.

Άκουσε λοιπόν τον Παύλο, πως λέγει για μία γυναίκα ό-ταν γράφει επιστολή προς ολόκληρη πόλη· «Σας συνιστώ ωστόσο τη Φοίβη, την αδελφή μας, η οποία είναι διακόνισσα της Εκκλησίας των Κεγχρεών, για να την δεχθείτε, όπως ο Κύ-ριος επιβάλλει, καθώς αξίζει στους Χριστιανούς, και να της συμπαρασταθείτε σ' ό,τι σας χρειαστεί». Άκουσε αυτόν και πάλι·«Γνωρίζετε το σπίτι του Στεφανά· ώστε και εσείς να υποτάσσετε σε τέτοιους Χριστιανούς»· και πάλι· «Αναγνω-ρίζετε αυτούς». Γιατί και αυτό είναι γνώρισμα της φιλοστορ-γίας των αγίων, το να βοηθούν δηλαδή και σε τέτοιες περιστά-σεις. Έτσι και ο Ελισσαίος τη γυναίκα που τον φιλοξένησε, δεν την βοηθούσε μόνο στα πνευματικά, αλλά και στα υλικά φρόντιζε να τη βοηθήσει· γι' αυτό και έλεγε, «Έχεις να πεις τί-ποτε στο βασιλιά ή τον άρχοντα;».

Και γιατί απορείς, αν με τις επιστολές του ο Παύλος έκανε συστάσεις, αφού και όταν προσκαλούσε κάποιους κοντά του, δεν το θεωρούσε ότι είναι ανάξιο και αυτό, το να φροντίσει δη-λαδή και για τα εφόδιά τους και να το αναφέρει αυτό στην επιστολή του; Γιατί πραγματικά γράφοντας προς τον Τίτο λέγει· «Το Ζηνά το νομοδιδάσκαλο και τον Απολλώ κατευόδωσέ τους με επιμελή προετοιμασία, για να

μη τους λείπει τίποτε». Εάν όμως, όταν τους έστελνε, έδινε εντολή να τους χορηγή-σουν τόσα εφόδια, πολύ περισσότερο θα έκανε τα πάντα, αν τους έβλεπε να κινδυνεύουν κάπου. Πρόσεξε λοιπόν και όταν γράφει προς το Φιλήμονα, πόσο φροντίζει για τον Ονήσιμο και με πόση σύνεση, με πόσο ενδιαφέρον πατρικό γράφει. Αυτός όμως που δεν απέφυγε να γράψει επιστολή υπέρ ενός δούλου, ο οποίος μάλιστα είχε δραπετεύσει και είχε αρπάξει πολλά από τα πράγματα του κυρίου του, σκέψου ποιός ήταν για τους άλ-λους.

Γιατί ένα μόνο πράγμα θεωρούσε ότι είναι ντροπή, το να παραβλέπει δηλαδή κανείς εκείνο που έπρεπε να γίνει για τη σωτηρία κάποιου. Γι' αυτό τα πάντα κινούσε, και τίποτε δεν δί-σταζε να σπαταλά για χάρη εκείνων που σώζονταν, ούτε λόγια, ούτε χρήματα, ούτε το σώμα του. Γιατί αυτός που παρέδωσε πάρα πολλές φορές τον εαυτό του σε θανάτους, πολύ περισσό-τερο δεν θα λυπόταν τα χρήματα, εάν βέβαια τα είχε. Και γιατί λέγω, εάν βέβαια τα είχε; Γιατί είναι πραγματικά δυνατό να αποδείξει, ενώ δεν τα είχε, ότι δεν τα λυπόταν. Και να μη νομί-σεις ότι είναι αίνιγμα ο λόγος μου, αλλά άκουσε πάλι τον ίδιο που λέγει ότι, «Με μεγάλη ευχαρίστηση θα δαπανήσω χρήματα και ο ίδιος θα δαπανηθώ ολοκληρωτικά για τη σωτηρία των ψυχών σας». Και όταν μιλούσε στους Εφεσίους έλεγε· «Ε-σείς οι ίδιοι γνωρίζετε ότι στις ανάγκες μου και σ' αυτούς που ήταν μαζί μου, υπηρέτησαν, αυτά τα χέρια μου».

Και ενώ ήταν μεγάλος ως προς το αποκορύφωμα των αρετών, την αγάπη, ήταν πιο ορμητικός από κάθε φλόγα. Και όπως ακριβώς το σίδηρο, όταν πέσει μέσα σε φωτιά, γίνεται ολόκληρο φωτιά, έτσι και ο Παύλος αφού άναψε από τη φλόγα της αγάπης, έγινε ολόκληρος αγάπη. Και σαν να ήταν ο κοινός πατέρας όλης της οικουμένης, έτσι προσπαθούσε να μιμηθεί τους πατέρες, ή καλύτερα ξεπέρασε όλους τους πατέρες και σχετικά με τις φροντίδες του για τα σωματικά και πνευματικά, και διαθέτοντας χρήματα και λόγια και το σώμα και την ψυχή και τα πάντα για τους αγαπημένους του. Γι' αυτό και την ονόμαζε συμπλήρωμα του νόμου, και σύνδεσμο τελειότητας, και μητέρα όλων των αγαθών και αρχή και τέλος της αρετής. Γι' αυτό και έλεγε, «Και το τέλος της παραγγελίας μου είναι αγά-πη από καθαρή καρδιά και αγαθή συνείδηση». Και πάλι, «Γιατί το, δεν θα μοιχεύσεις, δεν θα φονεύσεις και κάθε άλλη εντολή συνοψίζονται σ' αυτό το παράγγελμα, στο να αγαπήσεις τον πλησίον σου σαν τον εαυτό σου».

Αφού λοιπόν η αρχή και το τέλος και όλα τα αγαθά είναι η αγάπη, ας ακολουθήσουμε και σ' αυτήν τον Παύλο, γιατί από την αγάπη αυτός έγινε τέτοιος. Και μη μου πεις τους νεκρούς τους οποίους ανέστησε, ούτε τους λεπρούς, τους οποίους κα-θάρισε. Τίποτε από αυτά δεν θα σου ζητήσει ο Θεός. Απόκτη-σε την αγάπη του Παύλου και θα έχεις τέλειο το στεφάνι. Ποιός τα λέγει αυτά; Ο ίδιος ο

πατέρας της αγάπης, ο ίδιος που την προτίμησε από τα σημεία και τα θαύματα και από πά-ρα πολλά άλλα. Γιατί αφού την είχε επιτύχει σε υπερβολικό βαθμό, γι' αυτό και με ακρίβεια γνωρίζει τη δύναμή της. Από αυτήν και ο Παύλος έγινε τέτοιος, και τίποτε δεν τον έκαμε τό-σο άξιο, όσο η δύναμη της αγάπης. Γι' αυτό και έλεγε· «Επιδιώκετε με ζήλο τα ανώτερα χαρίσματα. Και σας δείχνω ακόμη δρόμο έξοχο και υπέροχο για την απόκτησή τους», εννοώντας την αγάπη, τον πιο καλό και εύκολο δρόμο.

Αυτόν λοιπόν το δρόμο ας βαδίζουμε και εμείς, για να δούμε και τον Παύλο, ή καλύτερα τον Κύριο του Παύλου, και για να επιτύχουμε τα αιώνια στεφάνια, με τη χάρη και τη φιλαν-θρωπία του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, στον οποίο ανήκει η δόξα και η δύναμη, τώρα και πάντοτε, και στους αιώνες των αιώνων. Αμήν.

(Ι. Χρυσοστόμου, Έργα, Ε.Π.Ε. τ. 36, σ. 433-445)